

Vlaams
Parlement

ingediend op **410** (2014-2015) – Nr. 1
25 juni 2015 (2014-2015)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door Sofie Joosen

over de subsidiariteit en evenredigheid
van het voorstel van de Europese Commissie
voor een verordening van het Europees Parlement
en de Raad tot wijziging van verordening (EG)
nr. 1829/2003 wat betreft de mogelijkheid
voor de lidstaten het gebruik van genetisch
gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders
op hun grondgebied te beperken of te verbieden

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

mevrouw Cathy Coudyser, de heer Jelle Engelbosch, de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, de heer Jan Van Esbroeck, mevrouw Sabine Vermeulen;
de heren Jos De Meyer, Bart Dochy, mevrouw Tinne Rombouts, de heer Johan Verstreken;
de heren Herman De Croo, Francesco Vanderjeugd;
de heer Rob Beenders, mevrouw Els Robeyns;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

de heren Matthias Diependaele, Andries Gryffroy, Bert Maertens, Marius Meremans, Wilfried Vandaele, mevrouw Tine van der Vloet;
de heren Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, Michel Doomst, Jan Durnez;
de dames Lydia Peeters, Freya Saeys;
de heren John Crombez, Kurt De Loor;
de heer Johan Danen.

Toegevoegde leden:

de heer Stefaan Sintobin.

INHOUD

1. Toelichting	4
1.1. Achtergrond bij het voorstel	4
1.2. Inhoud van het voorstel	4
1.3. Uitzonderingen	5
1.4. Voorwaarden maatregelen	5
1.5. Parallellen en verschillen met richtlijn 412/2015	5
1.6. Te verwachten	5
2. Bespreking	5
Gebruikte afkortingen	12

Op 10 juni 2015 organiseerde de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid een gedachtewisseling over het voorstel van de Europese Commissie voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van verordening (EG) nr. 1829/2003 wat betreft de mogelijkheid voor de lidstaten het gebruik van genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders op hun grondgebied te beperken of te verbieden (COM (2015) 177) met Cindy Boonen, diensthoofd dienst Doelgroepenbeleid en dienst Kwaliteit Plant van het Departement Landbouw en Visserij, en Luk Van Looy, jurist Infopunt Europa van het Vlaams Parlement. De gedachtewisseling strekte ertoe het voorstel te toetsen aan het subsidiariteits- en evenredigheidsbeginsel.

Op 22 april 2015 stelde de Europese Commissie het voorstel van verordening voor en de subsidiariteitstermijn liep tot 23 juni 2015. Voor het Comité van de Regio's is dit een prioritair dossier. De Expertengroep Subsidiariteit van het Comité van de Regio's heeft aan zijn leden een nota met drie vragen over het voorstel van verordening bezorgd. Met deze gedachtewisseling wou de commissie nagaan of het opportuun en mogelijk is om aan de Europese Commissie een reflectie te bezorgen over het voorstel van verordening en te antwoorden op de vragen van het Comité van de Regio's.

1. Toelichting

1.1. Achtergrond bij het voorstel

Cindy Boonen legt uit dat de het ontwerp van verordening de subsidiariteit van lidstaten bepaalt over het ggo-gebruik in voeding en diervoeders, een zogenaamde opt-outregeling.

Het ontwerp van verordening is officieel gepresenteerd op 22 april 2015. Het doel is het besluitvormingsproces voor de markttoelatingen voor ggo's te herbekijken en te deblokken. Sinds 2003, toen de zogenaamde food/feedverordening (1929/2003) in werking trad, haalde elk van de stemmingen, voorgelegd door de Europese Commissie, stevast een no-opinion, dus geen gekwalificeerde meerderheid voor of tegen. De conclusie is dus dat de comitologieprocedure voor ggo's niet werkte.

Het ontwerp van verordening wijzigt niets aan de besluitvorming, verduidelijkt de spreker. De Europese Commissie hoopt enkel dat de lidstaten hun stemgedrag aanpassen omdat ze meer beslissingsmacht op het eigen grondgebied krijgen. Samen met het voorstel keurde de Europese Commissie eind april negentien lang aanslepende markttoelatingen voor invoer en gebruik van ggo's goed.

1.2. Inhoud van het voorstel

Het ontwerp voegt aan de huidige verordening een nieuw artikel 34bis toe. Dat artikel geeft lidstaten de mogelijkheid om het gebruik van ggo's in voeding en veevoeder op een deel van of het volledige grondgebied te beperken of te verbieden. Gebruik is een ruim begrip en het is niet gedefinieerd, merkt Cindy Boonen op. Het is dus niet helemaal duidelijk wat er allemaal onder valt. De Europese bevoegdheid voor goedkeuring voor het gehele Europese grondgebied wijzigt niet. Lidstaten kunnen enkel nationale maatregelen nemen, maar zich niet uitsluiten van het toepassingsgebied van de goedkeuring. Dat is een belangrijk verschil met de richtlijn over een opt-out voor de teelt van ggo's, maakt de spreker duidelijk.

In het ontwerp van verordening zijn er enkele procedurele afspraken, bijvoorbeeld dat een nationale beperking maar kan na advies van de Europese Commissie en de andere lidstaten. Daartoe wordt de beperking van de lidstaat

drie maanden on hold gezet (stand-still). Daarenboven zegt artikel 34bis dat de lidstaat een redelijke termijn moet bieden om ggo-stocks legaal weg te werken, indien voor een opt-out gekozen wordt. Wat een redelijke termijn is, wordt niet verder gespecificeerd.

1.3. Uitzonderingen

De verordening is niet van toepassing op niet-geëtiketteerde en onvoorziene en technisch niet te voorkomen aanwezigheid van ggo's in conventionele producten onder de etiketteringsdrempel – de zogenaamde 0,9-drempel – en ook niet op de ggo-teelt die al een eigen opt-outregeling heeft.

1.4. Voorwaarden maatregelen

De opt-outbepalingen van lidstaten mogen niet in conflict zijn met de risicobeoordeling van de European Food Safety Authority, vooral inzake leefmilieu en voedselveiligheid. De lidstaatmaatregelen moeten beredeneerd zijn en gebaseerd op dwingende gronden, de zogenaamde compelling grounds. Ze moeten conform de Europese regels zijn, vooral conform het EU-verdrag. Het ontwerp van verordening verwijst specifiek naar de interne markt, het vrije verkeer van goederen en de artikelen 34 en 36 van het VWEU. De maatregelen moeten proportioneel en niet-discriminerend zijn.

1.5. Parallellen en verschillen met richtlijn 412/2015

Richtlijn 412/2015 van 13 maart 2015 regelt de opt-out voor de ggo-teelt. Het ontwerp van verordening 1829/2003 stelt een opt-outmogelijkheid voor ggo-gebruik in voeding en veevoeder voor. In het dispositief van de richtlijn staat een lijst van gronden om ggo-teelt te verbieden. Het is een niet-gelimiteerde lijst, waardoor een lidstaat ook elke andere reden kan overwegen als verbodsgrond. Het ontwerp van verordening geeft geen lijst van motieven, maar enkel de algemene voorwaarden. Pas als een lidstaat een opt-out voor de teelt wil, moet hij de richtlijn omzetten en een legale basis voorzien in de nationale regelgeving. Een verordening is altijd rechtstreeks van toepassing en hoeft dus niet omgezet te worden. De richtlijn kent twee fasen: een waarin het toepassingsgebied wordt aangepast en de lidstaat dus wordt uitgesloten van het toepassingsgebied, en een waarin de klassieke maatregelen kunnen genomen worden na goedkeuring. Het voorstel van verordening kent enkel de tweede fase. De richtlijn over teelt regelt een gewestelijke bevoegdheid, de verordening gewestelijke en federale bevoegdheden, waarvan de juiste verdeling juridisch nog moet worden uitgeklaard, schetst Cindy Boonen.

1.6. Te verwachten

Het ontwerp van verordening stelt niet voor om de comitologie te veranderen; het is dus zeer de vraag of het stemgedrag van de lidstaten erdoor zal wijzigen. Sinds de invoering van de richtlijn over opt-out voor ggo-teelt zijn er nog geen stemmingen geweest, dus is de invloed nog niet duidelijk. Heel wat stakeholders en de Commissie Leefmilieu van het Europees Parlement vragen de Europese Commissie om het ontwerp van verordening in te trekken. De discussies lopen hoog op, dus het valt nog af te wachten of het voorstel standhoudt. Zo het gehandhaafd blijft, is het ook lang niet zeker dat de Raad en het Europees Parlement tot een consensus komen.

2. Bespreking

Luk Van Looy legt uit dat het dossier bij de commissie aangekaart is door het Infopunt Europa van het Vlaams Parlement. Het is de taak van het Infopunt om

Europa zoveel mogelijk op de parlementaire agenda te krijgen, onder meer door het agenderen van Europese voorstellen. Het Vlaams Parlement is vertegenwoordigd in een ambtelijke Expertengroep Subsidiariteit van het Comité van de Regio's. Elk jaar maakt die aan de hand van het werkprogramma van de Europese Commissie een prioriteitenlijst van Europese wetsvoorstellen op die getoetst zouden moeten worden aan het subsidiariteitsbeginsel. Dit dossier is een van de vijf prioriteiten. Het Comité van de Regio's wil dat zoveel mogelijk parlementen van lidstaten het dossier bespreken. Tot dusver is dat goed gelukt, want het dossier is besproken in een elftal parlementen. Het Comité van de Regio's stelt de parlementen enkele specifieke en heel technische vragen.

Cindy Boonen leest de eerste vraag voor: "Kunnen de dwingende redenen die lidstaten inroepen (cf. artikel 36 VWEU en de jurisprudentie van het Hof) in het algemeen relevant zijn voor een wettelijk nationaal verbod op ggo-voedsel/voeder?".

De spreker vindt het moeilijk om dwingende redenen te bedenken die als argumentatie voor een nationaal verbod op ggo's in voedsel en voeder zouden standhouden. De richtlijn over ggo-teelt is een eerste testcase. Artikel 36 waarnaar verwezen wordt, heeft het over openbare orde, openbare zedelijkheid, de openbare veiligheid, de gezondheid en het leven van personen, dieren of planten, het nationaal artistiek historisch en archeologisch bezit of uit hoofde van bescherming van de industriële en commerciële eigendom. In artikel 34 van het ontwerp van verordening 1829 staat een zogenaamde vrijwaringsclausule waaronder dieren- of volksgezondheid een verbod op ggo's, gebaseerd op wetenschappelijke argumenten, mogelijk maakt. Voor de spreker is de vraag van het Comité van de Regio's moeilijk geformuleerd en moeilijk te beantwoorden.

Herman De Croo informeert wat nationaal te nemen maatregelen precies betekenen in een land als België. Zou het kunnen dat één gewest alleen tot een opt-out beslist, zowel voor teelten als voor voedsel en voeder? Voorts informeert hij naar de houding van andere lidstaten ten opzichte van de subsidiariteit.

Bart Caron vraagt of het gebruik van ggo-voeding of voer nu geregeld wordt door Europa of door de lidstaat. Het Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw liet weten dat de FOD Volksgezondheid zich geroepen voelt om dit dossier te coördineren. Is die claim terecht?

Sofie Joosen informeert wat volgens de spreker een redelijke termijn is om ggo-stocks legaal weg te werken. Wanneer zal het juridische advies over wat precies de gewestelijke bevoegdheden zijn, klaar zijn? Vindt het Comité van de Regio's dat het ontwerp van verordening best vergezeld wordt van een limitatieve lijst met redenen voor weigering?

Francesco Vanderjeugd weet dat door de strenge Europese regels sommige multinationals hun onderzoek naar Amerika overbrengen en op producten richten die niet langer afgestemd zijn op de Europese markt. Wat volgens het lid slecht nieuws is voor de eigen onderzoeksinstellingen, zoals het Vlaams Instituut voor Biotechnologie en het Technologiepark Gent, toch wereldautoriteiten in die materie. Welke invloed zal het ontwerp van verordening hebben op het onderzoek van ggo's? Wat zal het betekenen voor de positie en de ontwikkeling van de onderzoekscentra? Wordt van overheden verwacht dat ze zich baseren op wetenschappelijke en rationele argumenten om ggo's in een lidstaat te verbieden? Kan Europa ingrijpen op basis van de artikelen 34 en 36 als blijkt dat ggo's verboden worden om redenen van sociale of politiek-strategische aard?

Jos De Meyer informeert of Europa de bevoegdheid over bepaalde andere materies ook terugschuift naar de lidstaten.

De Europese Commissie mag het dan wel hebben over nationaal te nemen maatregelen, in België bepaalt de institutionele verdeling of de federatie of de regio's optreden, aldus *Cindy Boonen*. In die gevallen moet 'nationaal' gelezen worden als 'regionaal'. Als de juristen uitmaken dat de materie exclusief gewestelijke bevoegdheid is, kan dan ook elk gewest tot een opt-out beslissen. Enkele lidstaten hebben gezegd van plan te zijn om voor ggo-teelt de opt-out in te roepen.

Luk Van Looy weet dat het voorstel in twaalf parlementen besproken is. Eén parlement, het Roemeense, heeft een subsidiariteitsbezwaar aangetekend. Enkele andere parlementen zagen geen subsidiariteits- maar wel een proportionaliteitsprobleem, waarmee ze willen zeggen dat Europa de bevoegdheid heeft maar ze zich wel afvragen of de maatregel zijn doel wel zal bereiken. Ook het Comité van de Regio's heeft zich min of meer in die zin uitgesproken.

Cindy Boonen zegt dat de Europese Commissie nu al bij het uitblijven van een gekwalificeerde meerderheid een beslissing moet nemen op basis van het EFSA-rapport of andere legitieme factoren. Tot nog toe heeft de Europese Commissie trouwens, op basis van een positief EFSA-rapport dat wetenschappelijke argumenten geeft over de risico's voor leefmilieu, dieren- en volksgezondheid, de invoer en het gebruik van enkele ggo's goedgekeurd voor de hele Europese Unie. Die toestemming geldt dus voor alle landen en zodra die er is, mag het product in elke lidstaat gebruikt worden. Ggo's in diervoer worden sneller aanvaard dan in menselijk voedsel, waar het daadwerkelijke gebruik nog verder af is. Nu is er dus geen opt-out mogelijk. Uiteraard doen lidstaten pogingen om via voornoemde noodmaatregelen het gebruik in hun land te verbieden, maar dat leidt vaak tot een proces voor het Hof van Justitie.

De FOD Volksgezondheid heeft inderdaad via VILT laten weten dat ze coördineren, maar dan wel voor de teeltopt-out. Dat was volgens de spreker voorbarig, want momenteel wordt nog besproken hoe de zaak in België zal lopen en wie coördineert. Wie bevoegd is voor gebruik van voedsel- en voer-ggo's wordt inderdaad onderzocht. Het valt moeilijk te zeggen hoe lang het nog zal duren. De spreker heeft te weinig kennis van de markt om te kunnen zeggen wat een redelijke termijn is om de stocks weg te werken.

Of er een al dan niet limitatieve lijst moest komen bij de opt-out voor teelten, was voer voor talloze discussies. Op zich maakt een niet-limitatieve lijst niet zo veel verschil, omdat ook andere gronden kunnen worden ingeroepen, hoewel het juridisch kan helpen als het argument wel in de lijst staat. Daarnaast valt het onmogelijk te voorzien welke gronden lidstaten zullen gebruiken, dus ligt een limitatieve lijst helemaal moeilijk. Dat iedereen een volledige vrijheid wou houden, is trouwens de reden waarom in de richtlijn geen limitatieve lijst is opgenomen.

Het klopt dat multinationals de Europese markt links laten liggen en vooral onderzoek focussen op ontwikkelingen van gewassen die elders hun nut hebben. Dat betekent niet dat onderzoek ook uit Europa weggehaald wordt, aldus de spreker.

Wetenschappelijke en rationele inzichten zijn doorgaans de basis van Europees beleid. *Cindy Boonen* geeft het co-existentiebeleid als voorbeeld. Dit ggo-dossier staat daar eigenlijk haaks op. De Europese Commissie geeft de lidstaten immers de kans om allerlei andere gronden – principieel, ethisch – te gebruiken voor wetgeving. De gronden van de lidstaten moeten conform de artikelen 34 en 36 zijn, maar of ze dat afdoende zullen kunnen argumenteren, blijft zeer de vraag. Behalve de uitstapmogelijkheid voor ggo-teelt, kent de spreker geen andere voorbeelden van bevoegdheden die teruggegeven worden aan de lidstaten.

Bart Caron informeert of de sprekers dit niet zien als een teken van een falend Europees besluitvormingsproces. De Europese Commissie moet eigenlijk beslissen omdat er geen gekwalificeerde meerderheid is. In plaats daarvan creëert ze een mogelijkheid voor lidstaten om uit de regeling te stappen. Is het niet beter om toch te streven naar een gekwalificeerde meerderheid en slechts met zwaarwichtige redenen daarop een uitzondering toe te staan, bijvoorbeeld geografische omstandigheden?

De vraag inzake subsidiariteit komt er volgens het lid door het falend Europees besluitvormingsproces.

Herman De Croo wil weten of het overleg tussen de gewesten over de bevoegdheidsverdeling en de coördinatie bestendig is? Of bestudeert elk gewest apart de zaak?

Cindy Boonen zegt dat de verschillende overheden hun eigen studiewerk verricht hebben. Nu worden de verschillende meningen bij elkaar gebracht. Het is te vroeg om daar al iets over te zeggen.

Na deze technische vragen stelt *Jos De Meyer* voor dat de commissie een standpunt tracht te bepalen over het Europese voorstel.

De Europese fractie van N-VA heeft het ontwerp van verordening gesteund, aldus *Sofie Joosen*, omdat ze vindt dat de tweetrapsprocedure de juridische zekerheid verhoogt. Essentieel is de flexibiliteit, die de risicobepaling door het EFSA niet op de helling plaatst, stelt het lid. De fragmentatie van de interne markt en de positie van de landbouwers in grensgebieden zijn nadelen van het voorstel. De minister heeft die zorg erkend en zal volgens *Sofie Joosen* een afsprakenkader daarover maken met haar Waalse en federale collega's.

Het nationale, regionale en lokale niveau van besluitvorming lijken N-VA aangewezen om deze specifieke kwestie te behandelen. Wat de evenredigheid betreft, beperkt het ontwerp van verordening zich ertoe de lidstaten in staat te stellen gemotiveerde maatregelen te nemen.

Groen is dan weer niet zo gelukkig met het voorstel van verordening, zo zegt *Bart Caron*. In juli 2014 zei de heer Juncker over ggo's dat hij niet zou willen dat de Europese Commissie een beslissing kan nemen terwijl de meerderheid van de lidstaten haar daartoe niet aangemoedigd heeft. Vreemd genoeg stelt de Europese Commissie nu een verordening voor waarvan de voorzitter bij zijn aantreden verklaarde dat niet te willen doen. Daarenboven is er het risico van versnippering van het gebruik van ggo's door de vrije verspreiding van producten in de interne markt. Zal elk land opnieuw douaneagentschappen inrichten om te controleren of een product al dan niet een land binnenkomt? Het ondergraaft ook de eerlijke concurrentiepositie voor producenten, onderzoekers en landbouwers. Ongelijkheid in toepassingen in menselijk en dierlijk voedsel is dus niet aangewezen.

Subsidiariteit hoeft volgens het lid niet noodzakelijk te betekenen dat er meer bevoegdheden in een regio of lidstaat komen, maar gewoon dat de bevoegdheid op het gepaste niveau ligt. Een algemeen ggo-beleid in handen van Europa is voor Groen het beste. Groen sluit zich aan bij de uitspraak van de Commissie Leefmilieu van het Europees Parlement: "Trek de verordening terug, het is een misbaksel."

Het is duidelijk dat het systeem van de comitologie in dit dossier niet goed werkt. Het systeem overboord gooien door deze kwestie te hernationaliseren, is geen goede zaak, en niet evenredig, besluit de spreker.

Bart Dochy waarschuwt ervoor niet blind te zijn voor innovatie en evolutie en die zaken zo nodig te regelen. CD&V pleit echter voor een technisch-wetenschappelijke beslissing die gedragen is en vertrouwen wekt. Een onzorgvuldige aanpak kan een belangrijke economische impact hebben op de Vlaamse land- en tuinbouw die vooral een exportgerichte productie heeft. CD&V wil een Europese regeling en is geen voorstander van hernationalisering.

Francesco Vanderjeugd weet dat de Vlaamse minister een open geest heeft over ggo's, terwijl de meningen in Wallonië helemaal anders zijn. Voor Open Vld is het belangrijk dat er een correct kader is dat op een objectieve en wetenschappelijke manier ggo's beoordeelt. Aangezien Europa, terecht, via EFSA een zeer strenge procedure hanteert vooraleer ggo's te erkennen om zo de volksgezondheid te beschermen, begrijpt Open Vld niet waarom een opt-out nodig is. In de toelichting van het ontwerp van verordening leest het lid dat lidstaten daarvoor moeten kunnen aantonen dat het desbetreffende product waarschijnlijk risico's voor de gezondheid en het milieu oplevert. Geen enkele medische studie kan echter 100 percent zekerheid bieden. Daarbij komt nog dat de term 'gebruik' zeer vaag omschreven is. Alom komt er veel kritiek op het ontwerp van verordening. Open Vld is dus tegen de opt-out en wil een eenvormige Europese regelgeving.

Bart Caron verduidelijkt dat het vandaag gaat over de besluitvormingsprocedure, niet over ggo's op zich, maar wel over welk beleidsniveau daar het efficiëntst en best over kan oordelen.

Jos De Meyer acht het niet gemakkelijk om grote principes te distilleren uit de technische discussie zonder de nuances te verliezen. Hij ontwaart eensgezindheid over het subsidiariteitsprincipe: de Europese Unie is bevoegd voor de markttoelatingsprocedure van ggo's en iedereen vindt dat dat best zo blijft. Voorts zien de meeste leden in dat het voorstel van verordening mogelijk grote gevolgen heeft voor de werking van de interne markt (proportionaliteit). Deze principes kon de commissievoorzitter terugvinden in drie van de vier tussenkomsten.

Sofie Joosen zegt dat N-VA het niet eens kan zijn met de eerste conclusie. De geloofwaardigheid van de risicobeoordeling mag niet op de helling komen te staan, waar N-VA het gevoel heeft dat dat momenteel zo is. Het lid erkent dat de fragmentatie van de interne markt een risico is. Dat is ook de reden waarom N-VA niet onverdeeld tevreden is met het voorstel. Met de tweede conclusie van de voorzitter is ze het dus wel eens.

Jos De Meyer tracht opnieuw te besluiten dat er over het tweede principe eensgezindheid is; over het eerste zijn drie fracties het eens, de afwijkende mening van N-VA wordt aan de conclusies toegevoegd.

Cindy Boonen constateert dat volgens de verschillende leden de EFSA-risicobeoordeling niet mag worden ondermijnd en ziet daarover geen tegenstelling. Als de beslissing op Europees niveau blijft, doet EFSA de beoordeling.

Sofie Joosen ziet dat de EU-goedkeuring met gekwalificeerde meerderheid sinds 2003 een probleem is, wat voor het lid een belangrijk element is.

Op vraag van Herman De Croo legt *Bart Caron* zijn standpunt over de onverzamenbaarheid van opt-out met de marktvrijheid uit. Door het uitblijven van een gekwalificeerde meerderheid, slepen alle dossiers aan. Dat de Europese Commissie nu snel zelf voor negentien ggo-producten een beslissing heeft genomen, bewijst volgens het lid dat de procedure eigenlijk niet werkt. Sommigen zeggen nu dat de Europese Commissie beslissingen neemt die tegen de meerderheid van de lidstaten ingaat, wat ze dan wil corrigeren door een opt-

out voor ggo-gebruik, die al geldt voor de teelt. Dus wie tegen een bepaalde ggo is, mag daarvoor beargumenteerd een uitzondering vragen. Als dergelijke uitzonderingen mogelijk worden, is het overzicht zoek. Elk land kan dan een eigen lijst van goedgekeurde ggo-teelten, voedsel en voeder hebben. Met de toename van het aantal ggo-producten wordt dat hypercomplex. Groen pleit dan ook voor een Europese afdwingbare regeling maar die dan wel democratisch tot stand komt. Zonder gekwalificeerde meerderheid is het volgens het lid in zijn politiek belang dat er zo weinig mogelijk ggo-toepassingen toegelaten worden. Maar het is ook mogelijk dat er wel een gekwalificeerde meerderheid gevonden wordt. Een warboel in een eengemaakte markt is echter helemaal absurd. Zijn redenering noemt Bart Caron louter economisch en praktisch, want hoe valt een opt-out te controleren in een open markt? Hij pleit voor een volwassen Europese aanpak, allicht een strengere dan de Amerikaanse, een regeling die waarschijnlijk te soepel is voor sommige en voor andere te streng is, maar bepaald wordt op een democratische wijze.

Jos De Meyer denkt dat de hernationalisering inderdaad tot absurde toestanden zal leiden.

Sofie Joosen wijst iedereen erop dat vandaag een gedachtewisseling op de agenda staat en dat gemeenschappelijke besluitvorming niet nodig is.

Jos De Meyer constateert dat N-VA over de eerste vraag een andere mening heeft.

Sofie Joosen dringt erop aan dat de voorzitter officieel constateert dat er geen eensgezind standpunt is.

Jos De Meyer stelt dat hij de meningen op een rijtje heeft gezet, en op geen enkel moment heeft gezegd dat er een officieel standpunt zou komen.

Luk Van Looy schetst dat andere parlementen wel via de geëigende kanalen, het Comité van de Regio's en IPEX, de conclusie van het commissiedebat meedelen. Deze communicatie bindt het parlement niet, maar dient om het debat te voeden. Dat hoeft geen tekst te zijn, en kan zich beperken tot één zin, bijvoorbeeld dat de commissie zich gebogen heeft over de kwestie en van oordeel is dat er geen schending is van de subsidiariteit maar wel van de proportionaliteit, wat het vaakst voorkomt.

Jelle Engelbosch is het ermee eens dat er een standpunt naar Europa gaat, maar dan moet iedereen het er wel mee eens zijn.

Francesco Vanderjeugd ziet het als een gemiste kans als het Vlaams Parlement, nu het de kans krijgt, zijn mening niet communiceert. Hij pleit ervoor toch een gemeenschappelijke basis te vinden.

Jos De Meyer acht het debat zinvol, want de procedure is nieuw. Het verslag van deze bespreking is vooralsnog voldoende als conclusie, tenzij in de komende weken zou blijken dat het opportuun is om het debat te hernemen.

Herman De Croo zegt dat 'conclusions by the chair' een klassieke praktijk zijn; bij ontstentenis van eensgezindheid stelt de voorzitter de standpunten vast.

Dat betekent dat er geen standpunt is, wat *Bart Caron* liever anders zou zien.

Jos DE MEYER,
voorzitter

Sofie JOOSEN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EFSA	European Food Safety Authority
EG	Europese Gemeenschap
EU	Europese Unie
FOD	Federale Overheidsdienst
ggo	genetisch gemodificeerd organisme
IPEX	InterParliamentary EU information Exchange
VILT	Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw
VWEU	Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie